

Alle kommuner

REF.

VÅR REF.
04/008-2 RBC

DATO
29-09-04

Dokumentasjon av minirensanlegg

Den norske typegodkjenningsordningen for minirensanlegg (TA-1403/97) ble gjort frivillig i 2001. Denne ordningen vil i fremtiden bli erstattet av en harmonisert europeisk produktstandard utarbeidet av CEN. I perioden frem til den europeiske produktstandarden blir gjort gjeldende, anbefales det at kommunen setter krav til at minirensanlegg skal være testet i henhold til:

- TA-1403/97 utført av Det Norske Veritas eller annen nøytral instans med tilsvarende fagkompetanse, eller
- prEN:12566-3 testing utført av utpekt prøvingslaboratorium

Statens bygningstekniske etat (BE) ønsker å informere om hvordan kommunene skal forholde seg til typeprøving og dokumentasjon av minirensanlegg for rensing av sanitært avløpsvann. Bakgrunnen er at mange kommuner har vært usikre på hvordan de skal forholde seg til dagens frivillige typegodkjenningsordning og kommende produktstandard for minirensanlegg.

Gjeldende krav til dokumentasjon av minirensanlegg

Det statlige kravet om typegodkjenning av minirensanlegg ble opphevet 1.1.2001. Typegodkjenning av minirensanlegg har vanligvis betydning godkjenning i henhold til SFTs kvalitetsnormer fra 1997 (TA-1403/97). Det er ikke lenger anledning til å kreve at denne typegodkjenningen skal være utført av Det Norske Veritas. Det fordi andre nøytrale fagkyndige organer også skal ha mulighet til å typegodkjenne minirensanlegg i henhold til TA-1403/97. SFT er ikke kjent med at andre enn Det Norske Veritas har vist interesse for ordningen.

TA-1403/97 er utformet slik at minirensanlegg typegodkjennes for ulike klasser (ulike renskrav). Dermed kan kommunal forureningsmyndighet fastsette at det kun er minirensanlegg som etterkommer renskrav i en bestemt klasse som tillates.

Innføring av harmonisert europeisk produktstandard

Formålet med EUs Byggeveredirektiv er å sikre at byggevarer fritt kan omsettes i alle EØS-land. Byggeveredirektivet omhandler derfor innbyrdes tilnærmede av medlemsstatenes lover og administrative bestemmelser om byggevarer. Det vil si bruk av felles dokumentasjonsprosedyrer for produktgrupper. Kommisjonen vedtar hvilke egenskaper for produktgruppen som skal dokumenteres og hvordan disse skal dokumenteres. Kommisjonsvedtakene om hvordan produktene skal dokumenteres er gjort gjeldende i norsk regelverk.

Den norske frivillige nasjonale typegodkjenningsordningen (TA-1403/97) vil i fremtiden bli erstattet av en harmonisert europeisk produktstandard for prøving av minirensanlegg. Produktstandard er under utarbeidelse i European Committee for Standardization (CEN) etter oppdrag fra Kommisjonen. Per i dag foreligger produktstandard kun som et foreløpig forslag fra CEN/TC Waste water engineering committee: Small wastewater treatment systems for up to 50 pe – Part 3: Packaged and/or site assembled domestic wastewater treatment plants (prEN:12566-3).

Det foreløpige forslaget til produktstandard vil bli gjort offentlig tilgjengelig etter Date of Availability (DAV). Det offentlige forslaget må deretter godkjennes før standarden kan publiseres i The Official Journal som EN: 12566-3. Når standarden er publisert i Official Journal vil Date of Applicability (DoA)¹ og Date of Withdrawal (DoW)² (Dato når standarden blir tvungen) fremgå. DoA settes normalt ni måneder etter at produktstandard er blitt publisert fra CEN. Det vil være mulig å CE - merke produktene som omfattes av standarden etter DoA. Tiden mellom DoA og DoW definerer tidsrommet for en overgangsperiode på normalt 12 måneder. I overgangsperioden vil minirensanlegg kunne dokumenteres etter både nasjonale ordninger, som typegodkjenning i henhold til TA-1403/97, og etter EN:12566-3. Etter DoW må EN:12566-3 legges til grunn for dokumentasjon av minirensanlegg.

¹Dato når standarden publiseres fra CEN

²Dato når man kan begynne CE-merking

³Dato når standarden må legges til grunn for dokumentasjon

Typegodkjenning og prøving av minirensanlegg frem til DoW for EN:12566-3

SFT har signalisert at de kommer til å foreslå at reglene om avløp i forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften) av 1. juni 2004 endres slik at det blir krav om prøving av alle nye minirensanlegg under 50 pe i henhold til EN:12566-3. Fristen for gjennomføring av prøving i henhold til EN:12566-3 skal imidlertid tilpasses Kommisjonens tidsfrister i The Official Journal. Tabell 1 gir en skjematisk oversikt over hvordan kommunen må forholde seg til typegodkjenning og prøving av minirensanlegg frem til DoW for EN:12566-3.

Tabell. Typegodkjenning i henhold til TA-1403/97 og prøving i henhold til EN:12566-3.

Tidsrom	Varighet	Typegodkjenning	Prøving
		TA-1403/97	EN: 12566-3
frem til publisering i The Official Journal	-	kan kreves	*
fra publiseringdato til DoA	normalt 9 mnd	kan kreves	kan kreves
fra DoA til DoW	normalt 12 mnd	kan kreves	må aksepteres
etter DoW	-	**	må aksepteres

*EN:12566-3 foreligger som prEN:12566-3

**TA-1403/97 utgår.

I perioden frem til EN:12566-3 publiseres i The Official Journal anbefaler BE og SFT at kommunen setter krav til at minirensesanlegg skal være dokumentert i henhold til:

- TA-1403/97 utført av nøytral kompetent instans,
- prEN:12566-3 innledende typeprøving utført av utpekt prøvingslaboratorium eller
- annen tilsvarende dokumentasjon. Dersom dokumentasjonen er ukjent for kommunen, bør kommunen be om en nøytral norsk utredning om hvorvidt den alternative dokumentasjonen er like god som TA-1403/97 etc. og tilstrekkelig tilpasset norsk klima og norsk avløpsvann.

Kommunen kan for eksempel sette følgende vilkår til typegodkjenning eller prøving i lokal forskrift eller enkeltvedtak for minirensesanlegg:

Utslipp av sanitært avløpsvann skal gjennomgå 90 % reduksjon av fosformengden beregnet som årlig middelværdi i forhold til det som blir tilført rensanlegget. Minirensesanlegg skal ha dokumentasjon som deklarerer tilstrekkelig fjerning av fosfor. Dokumentasjonen skal tilfredsstille prEN:12566-3, TA-1403/97 eller tilsvarende standard for rensegrad. Testing skal utføres av nøytrale fagkyndig laboratorium.

Produktstandard for prøving av minirensesanlegg fra CEN skiller seg fra den norske typegodkjenningsordningen ved at produktstandard ikke stiller krav til rensegrad og service. Det betyr at krav til f.eks. rensing, service, slamtømming og rapportering må spesifiseres særskilt. SFT har utarbeidet et foreløpig forslag til slike krav. Forslaget er tilgjengelige på www.sft.no.

Prøving i henhold til EN:12566-3

Statens bygningstekniske etat står for den formelle implementeringen av byggevederiktivet. Prøvingslaboratorier som ønsker å utføre tester i henhold til EN:12566-3 kan sende en søknad til BE. BE behandler søknader og tilrår utpeking (godkjenning) overfor Kommunal- og Regionaldepartementet (KRD). Det er KRD som utpeker prøvingslaboratoriet. I dag er bare Byggforsk (NBI) utpekt som prøvingslaboratorium. Andre laboratorier må gjerne sende inn søknad til BE.

Produsenter bør gå over til dokumentasjon etter EN:12566-3 så snart som mulig for ikke å få vanskeligheter når TA-1403/97 må trekkes tilbake. For anlegg som er prøvd i henhold til EN:12566-3 skal produsenten angi rensegrad, det er ingen grense- eller terskelverdier anlegget må tilfredsstille for å CE-merkes. Innkjøper må selv sjekke om produktet oppfyller kravene til rensing. Krav til rensing vil fremgå av utslippstillatelse fra kommunen eller lokal forskrift. Når forslag til nye avløpsbestemmelser i forurensningsforskriften vedtas, vil rensekravene i hovedsak fremkomme her.

Dersom minirensesanlegget allerede er testet i henhold til en annen test, er det opp til prøvingslaboratoriet å vurdere om eksisterende dokumentasjon kan benyttes helt eller delvis. Dersom rensesanlegget har CE-merke, men mangler deklarasjon på enkelte egenskaper, må produsenten sørge for at egenskapen dokumenteres i henhold til EN:12566-3. Dette kan være spesielt aktuelt i tilfeller der det er satt krav om fosforfjerning.

Ansvarsfordeling

- BE har ansvaret for at bestemmelsene i Byggevaredirektivet implementeres i norsk regelverk
- SFT har ansvaret for at bestemmelsene i avløpsdirektivet implementeres i norsk regelverk og videreføring av norsk avløpspolitikk.
- Kommunene er forurensningsmyndighet for utslipp av sanitært avløpsvann fra hus og hytter og setter for eksempel vilkår for minirensesanlegg.
- Standard Norge (SN) har ansvar for å gjøre EN:12566-3 om til Norsk Standard.

For øvrig vil Norsk Vann og Avløp BA (NORVAR) ha en viss oversikt over forskjellige typer minirensesanlegg på bakgrunn av innspill fra kommunene.

Med vennlig hilsen

Terje Maagerø
Avdelingsdirektor

Rolf Bergh-Christensen
Overingeniør

SAKSBEHANDLER: Rolf Bergh-Christensen

v **KOP1:** Statens forurensningstilsyn, Postboks 8100 Dep, 0032 Oslo

KONTAKTPERSONER: BE: Rolf Bergh-Christensen, SFT: Ingarn Lindeman